

Handläggare
Annelie Sjöberg
Tfn: 08-508 25 008

Till
Socialnämnden
2017-09-19

Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2018 - 2022

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande till Kommunstyrelsen, som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Veronica Wolgast Karlberg
Avdelningschef

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har tagit fram ett förslag till program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad. Programmet är ett styrdokument för samtliga nämnder och bolagsstyrelser i staden och ska så långt möjligt även tillämpas i uppdrag som staden ger andra organisationer eller enskilda. Avsikten är att implementering av programmet ska ske inom ramen för ordinarie planering och uppföljning. Förvaltningen ställer sig positiv till stadsledningskontorets förslag till program. För att det ska få avsedd effekt är emellertid ett aktivt implementeringsarbete avgörande. Det behöver även ses över hur behovet av kompetensutveckling i olika verksamheter ska kunna mötas. För att säkerställa helhetssyn och koordinerade insatser utifrån barnets bästa, är en väl fungerande samverkan inom och mellan olika verksamheter och professioner avgörande.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har överlämnat ”Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad” till socialnämnden för yttrande. Ärendet har också skickats för yttrande till samtliga stadsdelsnämnder och facknämnder samt till Stockholms Stadshus AB (samtliga), KS råd för funktionshinderfrågor, Unicef Sverige, Rädda barnens ungdomsförbund Stockholm, BRIS, Barnombudsmannen, ECPAT, Sveriges ungdomsråd, Barnrättsbyrån Stockholm, Fryshuset Stockholm, RFSL Ungdom Stockholm, Ensamkommandes förbund Stockholm, Friends och RBU Stockholm.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgrupp har behandlat ärendet den 13 september 2017. Funktionshinderrådet har behandlat ärendet den 14 september 2017.

Ärendet

I stadens budget för 2015 anges att ett handlingsprogram för barns rättigheter och inflytande med utgångspunkt i FN:s konvention om barnets rättigheter ska utarbetas.

Det förslag som tagits fram av Stadsledningskontoret syftar till att säkerställa barnets rättigheter och förbättra alla barns levnadsvillkor. Programmet är ett styrdokument för alla stadens nämnder och bolagsstyrelser och ska, så långt möjligt, även tillämpas i uppdrag som staden ger andra organisationer eller enskilda. Programmet anger inte specifikt vilka nämnder och bolagsstyrelser som ska göra vad. Verksamheterna ska i sin ordinarie planering själva konkretisera vilka aktiviteter de behöver genomföra inom utpekade fokusområden för att nå stadens mål. I programmet framhålls vikten av samverkan mellan aktörer inom olika verksamheter.

I programmet lyfts särskilt barnkonventionens fyra grundprinciper som alltid ska beaktas i samtliga frågor som rör barn. De övriga artiklarna ska läsas med grundprinciperna som utgångspunkt.

I första delen av programmet beskrivs de utmaningar som finns i fråga om barnets rättigheter och inflytande samt vad staden strävar efter att uppnå. I andra delen fastställs den övergripande inriktningen och fem prioriterade fokusområden ringas in:

1. Beslutsfattare och medarbetare ska beakta barnperspektivet och omsätta barnets rättigheter i alla beslut, uppdrag och i det dagliga arbetet.
2. Barns rätt till likabehandling och skydd mot diskriminering ska säkerställas.
3. Barn ska ges förutsättningar att uttrycka och få sina åsikter respekterade.
4. Barn och vuxna ska ha kunskaper om barnets rättigheter och vad de innebär i praktiken.
5. Barn ska vara trygga och skyddas mot fysiskt och psykiskt våld.

I programmets tredje del beskrivs ansvarsfördelning, behov av kunskap, övergripande arbetssätt samt hur uppföljning ska ske.

Avsikten är att implementering av programmet ska ske inom ramen för ordinarie planering och uppföljning av verksamheterna. Nämnderna och bolagsstyrelserna ska i sina verksamhetsplaner specificera hur de arbetar med programmets fokusområden. Dessa utgör tillsammans med de prioriterade frågorna en grund för konkretiserade mål, indikatorer och aktiviteter kopplade till kommunfullmäktiges mål i stadens budget. Den ordinarie uppföljningen i tertiärrapporter och verksamhetsberättelse utgör därmed uppföljningen av nämndens och bolagsstyrelsens insatser för att säkerställa barnets rättigheter och möjligheter till inflytande.

Programmets giltighetstid föreslås vara 2018 till 2022.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till stadsledningskontorets förslag till program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad. Det är angeläget att varje barns rätt till inflytande, insyn och information säkerställs och programmet har goda förutsättningar att bli ett värdefullt stöd i det dagliga arbetet. Frågorna är dessutom högaktuella i och med att regeringen nyligen har beslutat om en lagrådsremiss med förslag om att göra FN:s barnkonvention till svensk lag. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2020.

Programmet för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad är efterfrågat och välkomnas som stöd i pågående arbeten med att stärka barnperspektivet inom socialtjänstens olika verksamhetsområden. Det är värdefullt med ett förtydligande av hur grundprinciperna i barnkonventionen ska användas och att fokusområden tydligt anges, vilket gör det enklare att bryta ned programmet till praktiskt verksamhet.

För att programmet ska få avsedd effekt i praktiken är ett aktivt implementeringsarbete avgörande. Att få till stånd ett barnrättsbaserat synsätt och utveckla nya arbetsätt är ett långsiktigt arbete vilket kommer kräva extra resurser och uppföljning. Nationella barnombudsmannen har i sitt faktablad *Att arbeta praktiskt med barnkonventionen* presenterat följande faktorer som visat sig framgångsrika på lokal nivå när kommuner ska arbeta in perspektivet i sina verksamheter:

- Ledningens entydiga stöd och engagemang
- Arbeta in perspektivet i centrala styrdokument
- Utbildning och information
- Utgå från befintliga arbetsprocesser
- Ekonomiska och personella resurser
- Dialog och erfarenhetsöverföring
- Uppföljning och utvärdering

Programmet för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad visar på frågans höga prioritet i staden och tydliggör målen och förväntningarna.

För att få fullt genomslag bör barnperspektivet arbetas in i befintliga centrala och lokala styrdokument, som stadens riktlinjer och lokala rutiner som direkt eller indirekt berör barn på grupp- eller individnivå. En del av arbetet på stadsövergripande nivå har redan påbörjats genom uppdraget i Budget 2017 att ta fram barnchecklistor samt rutiner för barnkonsekvensanalyser och barns delaktighet.

En grundförutsättning är att alla medarbetare är informerade om målsättningen. De bör även känna till vad det innebär att ha ett barnperspektiv i den egna verksamheten och de egna beslutsprocesserna. Det behöver säkerställas att alla har den barnkompetens som krävs för att utföra sina arbetsuppgifter. Hur mycket arbetstid som kan komma att krävas för en framgångsrik implementering behöver ses över inom respektive område. Det behöver också ses över hur behovet av kompetensutveckling i olika verksamheter ska kunna mötas. Redan i dagsläget finns efterfrågan på bland annat utbildningar i samtal med barn och praktiskt genomförande av barnkonsekvensanalyser. Efterfrågan kommer sannolikt att öka ytterligare med anledning av programmet.

För att nya arbetsätt och metoder ska kunna utvecklas är det av avgörande vikt att medarbetare och chefer i alla led i organisationen ges förutsättningar för att tidsmässigt kunna prioritera

förankringsarbetet samt möjligheter till fördjupad diskussion på arbetsplatsen utifrån befintliga arbetsprocesser om vad programmet kommer att innebära för den egna verksamheten.

För att säkerställa helhetssyn och koordinerade insatser utifrån barnets bästa, är en väl fungerande samverkan inom och mellan olika verksamheter och professioner avgörande. Många barnfamiljer är aktuella på flera olika enheter både inom socialtjänstens förebyggande verksamheter och inom myndighetsutövningen. Genom gemensam utbildning om barnets bästa, hur barns och familjers behov kan mötas och tillgodoses på lämpligt sätt kan samverkan stärkas ytterligare och en mer utvecklad samsyn på barnets bästa växa fram. Arbetet med genomförandet av programmet kan också med fördel kopplas ihop med arbetet med Stockholms stads handlingsplan för en förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare.

Det är positivt att det finns en plan för uppföljning och att detta sker inom ramen för det ordinarie arbetet med tertiärrapporter och verksamhetsberättelse. I vissa fall kan det emellertid komma att vara behövligt med en mer riktad uppföljning utifrån specifika satsningar som görs till följd av programmet. Det kan exempelvis gälla de direkta resultaten av utbildningar och framtagna rutiner som är kopplade till budgetuppgiften 2017 om barns delaktighet.

Bilagor

1. Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2018 - 2022